

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 stycznia 2017 r. – Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. stwierdził, że D. B. jako pracownik u płatnika składek M. D. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 1 września 2016 r.

W uzasadnieniu decyzji ZUS podniósł, że przeprowadził postępowanie administracyjne w sprawie zgłoszenia ubezpieczonej z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek M. D..

Z dokumentów zaewidencjonowanych w systemie informatycznym Zakładu wynika, iż płatnik składek za okres od września 2016 r. do listopada 2016 r. złożył za wnioskodawczynią imienne raporty o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach, w których została wykazana podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne za miesiąc wrzesień 2016 r. w kwocie 1.850,00 zł, za miesiąc październik 2016 r. w kwocie 1.850 zł oraz za miesiąc listopad 2016 r. w kwocie 616,67 zł. Ponadto płatnik wykazał wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy od 11 listopada 2016 r. do 30 listopada 2016 r. W dniu 15 grudnia 2016 r. płatnik składek wystąpił do ZUS I Oddział w Ł. z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego dla ubezpieczonej od 14 grudnia 2016 r. – ciąży.

Nadto organ rentowy dodał, że z zapisów znajdujących się na indywidualnym koncie ubezpieczonej wynika, że wnioskodawczyni przed zgłoszeniem do ubezpieczeń społecznych jako pracownika przez w/w płatnika składek nie posiadała tytułu do ubezpieczeń.

ZUS wskazał, że z akt sprawy wynika, że D. B. zawarła z płatnikiem składek umowę o pracę na okres próbny od 1 września 2016 r. do 30 września 2016 r. Ubezpieczona została zatrudniona na stanowisku pracownika biurowego w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem 1.850,00 zł brutto miesięcznie. Następnie w dniu 30 września 2016 r. została zawarta kolejna umowa o pracę na czas nieokreślony od 1 października 2016 r. na potwierdzenie zatrudnienia ubezpieczonej została przedłożona głównie dokumentacja kadrowo – płacowa, która zdaniem organu rentowego została sporządzona na potrzeby przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego. Odmowa uznania pracowniczego charakteru pracy wynika z oceny rodzaju i rozmiaru wykonywanych czynności, które nie stanowiły o realnym wykonywaniu zobowiązania pracowniczego w rozumieniu art. 22 §1 kp.

Organ rentowy wskazał, że M. D. nie wskazał kto przed zatrudnieniem ubezpieczonej wykonywał obowiązki wnioskodawczyni. Jednocześnie w trakcie nieobecności ubezpieczonej nikt nie został zatrudniony na jej miejsce. Część obowiązków przejęła księgowa firmy (...), natomiast pozostałe przejął płatnik składek osobiście. Biorąc pod uwagę powyższe uzasadnioną wątpliwość budzi fakt, iż u płatnika składek M. D. zaistniała potrzeba utworzenia stanowiska pracownika biurowego.

Nadto organ rentowy dodał, że uzasadnione wątpliwości budzi fakt zatrudnienia ubezpieczonej na krótko przed złożeniem wniosku o wypłatę zasiłku chorobowego w związku z ciążą. Powyższe świadczy o tym, iż nie było faktycznej potrzeby stworzenia stanowiska pracy pracownika biurowego i zatrudnienia ubezpieczonej, tym bardziej, iż w trakcie niezdolności do pracy ubezpieczonej jej obowiązki powierzono innemu pracownikowi oraz płatnikowi składek. Nadto z powyższego, w ocenie ZUS wynika, iż w okresie w którym wnioskodawczyni miałyby być zatrudniona przez M. D. w przeważającym okresie była niezdolna do pracy.

Wobec powyższego, zdaniem organu rentowego umowa o pracę zawarta między ubezpieczoną a płatnikiem składek nosi znamiona czynności pozornej, której celem było obejście przepisów prawa i dzięki temu uzyskanie świadczenia wypłacanego z ubezpieczenia społecznego – zasiłku chorobowego oraz zasiłku macierzyńskiego i rodzicielskiego.

/decyzja – k. 123 – 128 akt ZUS/

Ubezpieczona D. B. uznając w/w decyzję organu rentowego za krzywdzącą w dniu 24 lutego 2017 r. złożyła odwołanie i wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i uznanie, że D. B. jako pracownik u płatnika składek M. D. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu, wypadkowemu od 1 września 2016 r. do nadal.

/odwołanie – k. 2 – 5/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 9 marca 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

/odpowiedź na odwołanie – k. 36 – 39/

Wnioskodawczyni poparła odwołanie, płatnik składek ostatecznie nie zajął stanowiska w sprawie, a pełnomocnika ZUS wniósł o jego oddalenie, wnosząc o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Sprecyzował wartość przedmiotu sporu na kwotę 6.732 zł.

/stanowiska stron z dnia 5 września 2017 r. – 00:01:12 – 00:01:47 – płyta CD – k. 106, stanowiska stron z 17 października 2017 r. -00:12:47 – 00:17:17 – płyta CD – k. 115/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. B. posiada wykształcenie wyższe – tytuł licencjata. Ukończyła Wyższą Szkołę (...) w K.: Administrację Publiczną w 2013 r.

/kwestionariusz osobowy – k. 109 – 110 akt ZUS, dyplom – kk. 71 akt ZUS, akta osobowe – k. 84/

Ubezpieczona legitymuje się następującym doświadczeniem zawodowym:

- w okresie 18 lipca 2011 r. do 31 grudnia 2012 r. pracowała w PPHU (...) jako pomoc sprzedawcy,

- w okresie od 24 stycznia 2014 r. do 10 czerwca 2015 r. pracowała w (...) Sp. z o.o. jako pracownik ds. administracyjno – biurowych,

- w okresie od 1 października 2014 r. do 31 marca 2015 r. pracowała w Firmie Usługowej (...) P. B. jako pracownik biurowy,

- w okresie od 9 lutego 2015 r. do 31 lipca 2016 r. pracowała w Sądzie Rejonowym w Łowiczu jako protokolant sądowy.

/świadczenie pracy – k. 86 akt ZUS, k. 84 – 85 akt ZUS, k. 83 akt ZUS/

M. D. prowadzi działalność gospodarczą pod nazwą (...) Geodezyjna G.-M. w Ł. od 8 kwietnia 2011 r.

/zaświadczenie o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej – k. 111 akt ZUS, akta osobowe – k. 84/

Przed podjęciem zatrudnienia u płatnika składek ubezpieczona nie pozostawała w stosunku pracy i nie podlegała ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu.

/bezsporne/

Ubezpieczona D. B. zawarła z M. D. prowadzącym działalność gospodarczą umowę o pracę na okres próbny od 1 września 2016 r. do 30 września 2016 r. na stanowisku pracownika biurowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 1.850 zł brutto miesięcznie. Określono termin rozpoczęcia pracy na dzień 1 września 2016 r. Miejsce wykonywania pracy określono: Ł., ul. (...).

/umowa o pracę – k. 108 akt ZUS, akta osobowe – k. 84/

Następnie wnioskodawczyni zawarła z M. D. umowę o pracę na czas nieokreślony od 1 października 2016 r. na stanowisku pracownika biurowego w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem 1.850,00 zł brutto miesięcznie. Określono termin rozpoczęcia pracy na dzień 1 września 2016 r. Miejsce wykonywania pracy określono: Ł., ul. (...).

/umowa o pracę – k. 107 akt ZUS, akta osobowe – k. 84/

O tym, że M. D. poszukuje pracownika do pracy w biurze ubezpieczona dowiedziała się od teściowej G. B., która jest zatrudniona u płatnika składek w charakterze księgowej.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:02:25 – 00:22:50 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115, zeznania zainteresowanego z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:22:50 – 00:37:30 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami zainteresowanego z dnia 17 października 2017 r. – k. 00:06:50 – 00:08:42 – płyta CD – k. 115, zeznania świadka G. B. z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:39:10 – 01:00:29 – płyta CD – k. 68/

Ubezpieczona poszukiwała pracy, gdyż w lipcu skończyła się jej umowa o pracę w sądzie. Nie podjęła pracy w sierpniu 2016 r. u płatnika składek, gdyż skrzyżowała nogę i przebywała na zwolnieniu lekarskim.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:02:25 – 00:22:50 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115, dokumentacja medyczna – k. 73 – 74, k. 82/

Płatnik składek utworzył dokumentację pracowniczą ubezpieczonej, w której m.in. znalazły się następujące dokumenty: umowy o pracę, zakres obowiązków, zaświadczenie lekarskie, karta szkolenia wstępnego BHP, kwestionariusz osobowy, dyplom, informacje dla pracownika, oświadczenia pracownika.

/ dokumentacja osobowa – k. 110 – 100, akta osobowe – k. 84 /

W dacie zatrudnienia u płatnika składek wnioskodawczyni przedłożyła zaświadczenie o zdolności do pracy na stanowisku pracownika biurowego z dnia 1 października 2014 r.

/zaświadczenie lekarskie – k. 102 akt ZUS/

W dniach od 1 do 2 września 2016 r. ubezpieczona przeszła wstępne szkolenie BHP.

/karta szkolenia wstępnego BHP – k. 104 akt ZUS, akta osobowe – k. 84/

Ubezpieczona D. B. otrzymała zakres obowiązków w formie pisemnej. Do jej obowiązków na stanowisku pracownika biurowego miało należeć:

1. Przestrzeganie regulaminu pracy obowiązującego w miejscu pracy,
2. Przestrzeganie przepisów BHP i przeciwpożarowych,
3. Dbanie o utrzymanie czystości w biurze,
4. Wykonywanie obowiązków powierzonych przez pracodawcę w terminie, z zachowaniem odpowiedniej jakości świadczonych usług na rzecz klientów,
5. Sprawdzanie i odbieranie poczty w formie tradycyjnej i elektronicznej,
6. (...) urządzeń znajdujących się w biurze takich jak: komputer, telefon, drukarka, fax itp.,
7. Nadzór nad dokumentami firmowymi, z którymi pracownik ma styczność, oraz ich odpowiednie zabezpieczenie,

8. Wykonywanie zadań mających na celu organizację spotkań z klientami,
9. Kompletowanie i porządkowanie dokumentów finansowych firmy dla potrzeb księgowości,
10. Przekazywanie pracodawcy informacji o wynikach swojej pracy,
11. Organizacja własnej pracy w celu prawidłowego funkcjonowania biura,
12. Zachowanie tajemnicy państwowej i służbowej o danych firmy i pracowników,
13. Budowanie odpowiedniego wizerunku firmy podczas kontaktu z klientami,
14. Dbanie o schludny wygląd podczas pracy,
15. Stałe podnoszenie swoich kwalifikacji poprzez uczestniczenie w szkoleniach,
16. Działanie zgodnie z interesem firmy,
17. Działanie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa,
18. Rzetelne i sumienne wykonywanie powierzonych czynności i innych poleceń pracodawcy.

/zakres obowiązków – k. 106 akt ZUS, akta osobowe – k. 84/

Ubezpieczona w ramach powierzonych obowiązków miała obsługiwać biuro, robić porządki w dokumentach, porządkować faktury, dokumenty, wprowadzała faktury do komputera. Faktury dotyczyły pomiarów geodezyjnych wykonywanych przez firmę.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:02:25 – 00:22:50 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115, zeznania świadka G. B. z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:39:10 – 01:00:29 – płyta CD – k. 68/

Do pracy w firmie płatnika składek przyuczała ubezpieczoną G. B..

/zeznania świadka G. B. z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:39:10 – 01:00:29 – płyta CD – k. 68/

Wnioskodawczyni nie była upoważniona do podpisywania dokumentów oraz do obsługi korespondencji mailowej firmy.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:02:25 – 00:22:50 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115/

Wnioskodawczyni w firmie płatnika składek po nawiązaniu stosunku pracy miała pracować w siedzibie firmy bądź w domu. Ilość godzin pracy ubezpieczonej uzależniony był od ilości pracy jaką miała wykonać. Jak skończyła pracę to jechała do domu.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:02:25 – 00:22:50 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115/

Ubezpieczona nie była na bieżąco rozliczana z wykonanej pracy, z płatnikiem składek kontaktowała się głównie telefonicznie.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115, zeznania zainteresowanego z dnia 17 października 2017 r. – k. 00:06:50 – 00:08:42 – płyta CD – k. 115/

Płatnik składek sporządził dla ubezpieczonej listy płac.

/listy płac – k. 97 – 100 akt ZUS/

Wnioskodawczyni wynagrodzenie otrzymywała gotówką.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:02:25 – 00:22:50 – płyta CD – k. 68, zeznania wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115/

Ubezpieczona podpisywała w firmie listy obecności. Zdarzało się, że listy uzupełniała później, gdy pracowała w domu. Lista obecności została podpisana także w dni, w których wnioskodawczyni przebywała w szpitalu.

/listy obecności – k. 94 – 96 akt ZUS, zeznania wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115/

Ubezpieczona D. B. w chwili podjęcia stosunku pracy u płatnika składek była w ciąży i wiedziała o tym. Ostatnią miesięczkę miała 18 czerwca 2016 r. Wnioskodawczyni stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży od 11 listopada 2016 r.

/bezsporne, dokumentacja medyczna w kopercie – k. 58, zeznania wnioskodawczyni z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:02:25 – 00:22:50 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115, dokumentacja medyczna – k. 75 – 78/

Wnioskodawczyni dziecko urodziła w dniu 25 marca 2017 r.

/pismo – k. 52, karta informacyjna – k. 54, dokumentacja medyczna w kopercie – k. 58 /

Płatnik składek zatrudniając ubezpieczoną wiedział, że jest ona w ciąży.

/zeznania świadka G. B. z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:39:10 – 01:00:29 – płyta CD – k. 68, zeznania zainteresowanego z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:22:50 – 00:37:30 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami zainteresowanego z dnia 17 października 2017 r. – k. 00:06:50 – 00:08:42 – płyta CD – k. 11/

Ubezpieczona obecnie opiekuje się dzieckiem. Utrzymuje się z pensji męża w wysokości 5.000 zł. Z wynagrodzenia męża wnioskodawczyni opłacany jest kredyt hipoteczny w wysokości 1.300 zł miesięcznie oraz pozostałe rachunki.

/ zeznania wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115/

Jak ubezpieczona stała się niezdolna do pracy z powodu choroby przypadającej w okresie ciąży nikt nie został zatrudniony na jej stanowisko pracy.

/zeznania wnioskodawczyni z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:02:25 – 00:22:50 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami wnioskodawczyni z dnia 17 października 2017 r. – 00:02:54 – 00:06:50, 00:08:42 – 0:10:15 – płyta CD – k. 115, zeznania zainteresowanego z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:22:50 – 00:37:30 – płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami zainteresowanego z dnia 17 października 2017 r. – k. 00:06:50 – 00:08:42 – płyta CD – k. 115/

Płatnik składek w 2015 r. uzyskał przychód w wysokości 73.465 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły 50.918,16 zł, dochód wyniósł 22.546,84 zł, w 2016 r. uzyskał przychód w wysokości 80.360 zł, koszty uzyskania przychodu wyniosły 54.083 zł, dochód w wysokości 26.276,80 zł.

/PIT za 2015 r. – k. 34 akt ZUS, księga przychodów – k. 58 – 68 akt ZUS, k. 32 akt ZUS, k. 84/

Od marca 2017 r. firma przynosi straty.

/zeznania zainteresowanego z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:22:50 – 00:37:30– płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami zainteresowanego z dnia 17 października 2017 r. – k. 00:06:50 – 00:08:42 – płyta CD – k. 115/

Oprócz wnioskodawczynie płatnik składek zatrudnia następujące osoby:

- E. A. na 1/8 etatu, jako osobę do wykonywania czynności geodezyjnych,
- G. B. na 1/4 etatu w charakterze księgowej.

Zainteresowany nadto zatrudnił na staż technika geodetę.

/zeznania zainteresowanego z dnia 20 czerwca 2017 r. – 00:22:50 – 00:37:30– płyta CD – k. 68 w zw. z zeznaniami zainteresowanego z dnia 17 października 2017 r. – k. 00:06:50 – 00:08:42 – płyta CD – k. 115/

Sąd Okręgowy dokonał następującej oceny dowodów:

Tak ustalony stan faktyczny w większości nie był sporny pomiędzy stronami. Szczegółowych ustaleń Sąd Okręgowy w Łodzi dokonał w oparciu o całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie, w tym w aktach ZUS, w postaci dokumentów oraz zeznań wnioskodawczynie, zainteresowanego oraz świadka.

Zadaniem Sądu było przede wszystkim ustalenie rzeczywistej roli, jaką D. B. pełniła w spornym okresie u płatnika składek.

Z zeznań wnioskodawczynie wynika, że od dnia nawiązania stosunku pracy miała pracować w siedzibie firmy, zdarzało się, że miała pracować w domu.

Możliwym jest nawet, że wnioskodawczynie pojawiała się w siedzibie działalności gospodarczej, ale nie ma to znaczenia w okolicznościach niniejszej sprawy. Wnioskodawczynie w żaden sposób nie była podporządkowana pracodawcy. Z zebranego materiału dowodowego nie wynika, że była nadzorowana przez pracodawcę.

Sąd uznał zatem za prawidłowe stanowisko organu rentowego, że podpisanie umowy o pracę przez M. D. z D. B. i zgłoszenie jej do ubezpieczeń społecznych od dnia 1 września 2016 r. było czynnościami pozornymi, dokonanymi jedynie w celu uzyskania tytułu ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z macierzyństwem.

Brak jest bowiem jakichkolwiek dokumentów potwierdzających jakąkolwiek działalność ubezpieczonej na rzecz pracodawcy poza aktami osobowymi, które stanowią formalny element zatrudnienia, a nie są dowodem faktycznego istnienia pomiędzy stronami stosunku pracy.

Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczynie oraz świadkowi G. B. co do faktu, że podjęła pracę w firmie płatnika składek na podstawie umowy o pracę i świadczyła ją w ramach pracowniczego podporządkowania, gdyż przeczy temu zebrany w sprawie materiał dowodowy. Ubezpieczona sama bowiem zeznała, że nie zawsze musiała być w pracy, jak wykonała swoją pracę to mogła iść do domu, bądź mogła świadczyć pracę w domu. W zeznaniach wnioskodawczynie są rozbieżności co do ilości posiadanych przez płatnika telefonów, w zakresie zasad odbioru poczty, przyznała także, że listy obecności były podpisywane nawet w dniach pobytu wnioskodawczynie w szpitalu, zatem listy obecności nie stanowią wiarygodnego dowodu potwierdzającego czas pracy wnioskodawczynie.

Nadto sama ubezpieczona jak i zainteresowany zeznali, że wnioskodawczynie nie była podporządkowana w pracy właścicielowi firmy (...) i kontaktowała się z nim głównie telefonicznie.

Mając na względzie powyższe Sąd odmówił wiary wnioskodawczynie, zainteresowanemu oraz świadkowi co do faktu, że rzeczywiście ubezpieczona świadczyła pracę w ramach zawartej umowy o pracę w ramach pracowniczego podporządkowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1 oraz art. 12 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963 ze zm.) obowiązkowym ubezpieczeniem: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu - podlegają pracownicy, czyli osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Jak stanowi art. 1 ust 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U. z 2016 roku, poz. 372 ze zm.) osobom objętym ubezpieczeniem społecznym przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i wysokości określonych ustawą w razie choroby i macierzyństwa.

W myśl art. 4 w ust. 1 pkt 1 ustawy zasiłkowej ubezpieczony nabywa prawo do zasiłku chorobowego po upływie 30 dni nieprzerwanego ubezpieczenia chorobowego, jeżeli podlega obowiązkowo temu ubezpieczeniu. Od pierwszego dnia ubezpieczenia chorobowego prawo do zasiłku chorobowego przysługuje, zgodnie z ust. 3 pkt 3 powołanego przepisu, ubezpieczonym obowiązkowo, którzy mają wcześniejszy co najmniej 10-letni okres obowiązkowego ubezpieczenia chorobowego.

Kwestią sporną w rozpoznawanej sprawie było, czy D. B. podlega ubezpieczeniom społecznym jako pracownik w firmie płatnika składek.

O uznaniu stosunku łączącego strony za stosunek pracy rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Zgodnie z art. 22 § 1 Kodeksu pracy przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca – do zatrudnienia pracownika za wynagrodzeniem. O tym, że strony zawarły umowę o pracę nie decyduje zatem samo formalne jej spisanie, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy. Jedną z najważniejszych cech pracy świadczonej w ramach stosunku pracy jest podporządkowanie pracownika.

Najistotniejszymi elementami stosunku pracy są: dobrowolność zobowiązania, obowiązek pracownika świadczenia pracy osobiście, w sposób ciągły, podporządkowany poleceniom pracodawcy, który jest obowiązany do wynagrodzenia pracownika za świadczoną na jego rzecz pracę, ponoszenie ryzyka gospodarczego, produkcyjnego i osobowego przez pracodawcę, staranne działanie w procesie pracy. Jak zważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 października 1998 roku (sygn. akt I PKN 416/98, publ. OSNAPiUS 1999, nr 24, poz. 775) brak bezwzględnie obowiązku osobistego świadczenia pracy wyklucza możliwość zakwalifikowania stosunku prawnego jako umowy o pracę (tak SN w wyroku z dnia 28.10.1998 r, I PKN 416/98). Zgodnie z art. 80 k.p. wynagrodzenie przysługuje pracownikowi za wykonaną pracę, a nie jej rezultat. Pracodawca może również wymierzać określone przepisami prawa pracy kary w ramach odpowiedzialności porządkowej.

Art. 22 § 1¹ k.p. wskazuje, że zatrudnienie w warunkach określonych w § 1 jest zatrudnieniem na podstawie stosunku pracy, bez względu na nazwę zawartej przez strony umowy. Jak trafnie przyjął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 kwietnia 1999 roku (I PKN 642/98, OSNAPiUS 2000, nr 11, poz. 417) nazwa umowy nie ma znaczenia, jeżeli nawiązany stosunek pracy ma cechy wskazane w art. 22 § 1 k.p.

W przedmiotowej sprawie nie ma jednak wątpliwości, że zgodnym zamiarem stron nie było zawiązanie stosunku o charakterze pracowniczym, w chwili spisywania umowy o pracę.

Organ rentowy stanął na stanowisku, że umowa o pracę zawarta między wnioskodawczynią a płatnikiem składek jest nieważna, nie doszło bowiem faktycznie do nawiązania stosunku pracy.

Dokonane w sprawie ustalenia potwierdzają stanowisko organu rentowego, że spisanie umowy o pracę przez płatnika składek z ubezpieczoną i zgłoszenie jej do ubezpieczeń społecznych od dnia 1 września 2016 r. było czynnościami pozornymi, dokonanymi jedynie w celu uzyskania tytułu ubezpieczeń i skorzystania ze świadczeń z ubezpieczenia społecznego w związku z chorobą i macierzyństwem, gdyż ubezpieczona nie posiadała żadnego innego tytułu do ubezpieczeń.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Główną cechą czynności pozornej jest brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie łączą się z oświadczeniem określonej treści. Zachodzi wtedy świadoma, z góry założona sprzeczność między złożonym oświadczeniem, a realnym zgodnym zamiarem obu stron czynności prawnej. Celem zaś tego działania jest, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2004 roku w sprawie o sygn. akt III CK 456/02 (publ. Legalis nr 68095), „upozorowanie woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wykluczając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana”. Konsekwencją takiego działania jest uznanie takiego oświadczenia za nieważne, pozbawione cechy konstytutywności. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Podsumowując czynność prawna pozorna to taka, która zawiera następujące elementy:

- 1) oświadczenie musi być złożone tylko dla pozorów,
- 2) oświadczenie musi być złożone drugiej stronie,
- 3) adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów.

Wskazane elementy muszą wystąpić łącznie, brak któregośkolwiek z nich nie pozwala na uznanie czynności prawnej za dokonaną jedynie dla pozorów. Osoba składająca oświadczenie woli dla pozorów nie chce, aby powstały takie skutki prawne, jakie normalnie prawo łączy z tego typu oświadczeniem, ponieważ nie chce w ogóle wywoływać żadnych skutków (pozorność czysta) albo chce wywołać inne te, które wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli (pozorność kwalifikowana). Za pozorne uznać można jedynie oświadczenia woli skierowane do określonego adresata, który zgadza się na pozorność danej czynności prawnej. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1998 roku (sygn. akt II CKN 816/97), publ. LEX nr 56813 „nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie tak, że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza” (wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 r., II CKN 816/97, Lex nr 56813). Zgoda drugiej strony czynności prawnej na jej pozorność musi być wyrażona najpóźniej w chwili jej dokonywania. Czynność prawna pozorna jest dotknięta nieważnością bezwzględnie i nie wywołuje żadnych skutków prawnych od początku (*ex tunc*).

Podkreślenia wymaga przy tym, że ta sama czynność prawna nie może być równocześnie kwalifikowana jako pozorna (art. 83 § 1 k.c.) i mająca na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2006 roku, sygn. akt II PK 163/05, publ. OSNP 2007, nr 5-6, poz. 71). Powołane przepisy stanowią odrębne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność pozorna jest zawsze nieważna. Niekiedy ważna może być czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. np. W. W., Obejście prawa jako przyczyna nieważności czynności prawnej, *Kwartalnik Prawa Prywatnego* 1999 nr 1, s. 69).

O czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy można mówić wówczas, gdy czynność taka pozwala na uniknięcie zakazów, nakazów lub obciążeń wynikających z przepisu ustawy i tylko z takim zamiarem została dokonana. Nie jest natomiast obejściem prawa dokonanie czynności prawnej w celu osiągnięcia skutków, jakie ustawa wiąże z tą czynnością prawną. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże

obowiązek ubezpieczenia emerytalno-rentowego, chorobowego i wypadkowego, podjęcie zatrudnienia w celu objęcia ubezpieczeniem i ewentualnego korzystania ze świadczeń z tego ubezpieczenia nie może być kwalifikowane jako obejście prawa. W sytuacji, gdy wolą stron zawierających umowę było faktyczne nawiązanie stosunku pracy i doszło do świadczenia pracy za wynagrodzeniem, sama świadomość jednej ze stron umowy, a nawet obu stron, co do wystąpienia w przyszłości zdarzenia uprawniającego do świadczeń z ubezpieczenia społecznego, nie daje podstawy do uznania, że umowa miała na celu obejście prawa (tak też SN w wyroku z dnia 2 lipca 2008 r., sygn. akt II UK 334/07, publ. LEX nr 531865).

Sąd Okręgowy w całości podziela stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 24 lutego 2010 roku, wydanym w sprawie o sygn. akt II UK 204/09 (Lex nr 590241), zgodnie z którym, o tym czy strony istotnie nawiązały stosunek pracy stanowiący tytuł ubezpieczeń społecznych nie decyduje samo formalne zawarcie umowy o pracę, wypłata wynagrodzenia, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacenie składki, wystawienie świadectwa pracy, ale faktyczne i rzeczywiste realizowanie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy, a wynikających z art. 22 § 1 k.p. Istotne więc jest, aby stosunek pracy zrealizował się przez wykonywanie zatrudnienia o cechach pracowniczych.

Nadto Sąd Najwyższy w wyrok z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005/15/235), stwierdza, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano z kolei, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex nr 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym jednak warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałyby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 roku, sygn. akt II UK 11/13 (LEX nr 1375189), jeżeli strony umowy o pracę nie zamierzają wywołać skutku prawnego w postaci nawiązania stosunku pracy, a ich oświadczenia uzewnętrznione umową o pracę zmierzają wyłącznie do wywołania skutku w sferze ubezpieczenia społecznego, to taka umowa jako pozorna jest nieważna (art. 83 § 1 k.c.).

Głównym celem zawarcia umowy o pracę winno być zatem nawiązanie stosunku pracy, a jedynie rezultatem i pośrednim celem zatrudnienia jest uzyskanie wskazanych korzyści. Podkreślić przy tym należy, że zarówno przepisy prawa pracy, prawa ubezpieczeń społecznych, jak i przepisy ustrojowe pozwalają kształtować elementy stosunku pracy zgodnie z wolą stron.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w Łodzi w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał ustalić zatem, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W tej sytuacji do Sądu należało przeprowadzenie oceny, czy analizowany stosunek prawny nosił konstytutywne cechy stosunku pracy.

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołująca osobiście świadczyła pracę podporządkowaną pracodawcy (pod kierownictwem pracodawcy) w sposób ciągły, odpłatny, na rzecz i ryzyko pracodawcy. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczynie obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wnioskodawczynie pewne czynności na rzecz płatnika w spornym okresie wykonywała - pomagała księgowej. Należało jednak zważyć, czy, przy uwzględnieniu całokształtu treści stosunku prawnego realizowanego przez strony, czynności były świadczone w ramach zatrudnienia pracowniczego.

W ocenie Sądu brak możliwości kontroli pracodawcy nad tym, czy codziennie wnioskodawczynie wykonywała swoje obowiązki wynikające z zawartej umowy w wymiarze 8 godzin dziennie wyklucza zakwalifikowania spornej umowy jako umowy o pracę.

Zdaniem Sądu Okręgowego, elementem charakterystycznym umowy o pracę, którego analizowany stosunek pracy na pewno nie zawierał, było wykonywanie pracy w ramach podporządkowania pracowniczego.

Przede wszystkim zwrócić należy uwagę na to, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci jedynie akt osobowych i listy płac, nie potwierdza, aby płatnik kierował pracą wnioskodawczynie, w szczególności, aby wskazywał na konkretne zadania do realizacji związane z powierzonym stanowiskiem pracy, oraz aby określał konkretne terminy wykonania poszczególnych zadań. Jest to istotne, jeżeli uwzględni się, że zatrudnienie pracownicze odwołuje się do staranności, a nie rezultatu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika także, aby polecenia co do bieżącego wykonywania pracy były wydawane przez płatnika. Zresztą płatnik wskazywał, że interesował go rezultat czynności, a nie sposób i czas ich wykonywania.

Ustawodawca zastrzegł w przepisie art. 22 § 1 k.p., że pracownik wykonuje pracę pod kierownictwem pracodawcy, przy czym nie zdefiniował tej cechy zatrudnienia. W literaturze przedmiotu wyinterpretowano, że kierownictwo pracodawcy przejawia się w poleceniach, podporządkowaniu organizacyjnym oraz podporządkowaniu represywnym i dystrybutywnym.

Z ustaleń wynika, że płatnik nie stosował żadnego sposobu rozliczenia z wykonania zadań przez odwołującą (nie ma np. żadnych raportów składanych przez odwołującą, a z zeznań samej wnioskodawczynie nie wynika, aby na bieżąco miała wyznaczane przez płatnika skonkretyzowane zadania i czas ich wykonania). Oznacza to, że nie ma podstaw do przyjęcia, że odwołująca świadczyła pracę w warunkach kierownictwa pracodawcy, nawet przyjmując, że występowało ono w formie podporządkowania autonomicznego.

Nadto trudno przyjąć, że ubezpieczona wykonywała pracę codziennie przez 8 godzin dziennie w siedzibie pracodawcy skoro z materiału dowodowego wynika, że wychodziła z pracy wcześniej i nie była w pracy codziennie.

Konstatacja ta jest ważna, gdy założyć się, że pracy pod kierownictwem w myśl art. 22 § 1 k.p., jest jedną z najważniejszych cech w procesie typizacji charakteru stosunku prawnego łączącego strony (wyrok SN z dnia 20.03.1965 r., III PU 28/64, OSNCP 1965, nr 9, poz. 157).

Jasne przy tym jest, że cechy podporządkowania pracowniczego mogą być w określonym zakresie charakterystyczne również dla zobowiązań cywilnoprawnych, a nadto, że mogą występować z różnym nasileniem (zob. wyrok SN z dnia 10.10.2003 r., I PK 466/02 Pr. Pracy 2004, nr 3, s. 35). Zatem zasadne jest rozważenie reguły umożliwiającej rozróżnienie, czy dany stan faktyczny charakteryzuje się podporządkowaniem pracowniczym, czy też więź łącząca strony nosi znamiona innej zależności (zbliżonej do kierownictwa pracodawcy). Ma to znaczenie, gdy weźmie się pod uwagę, że umowa mająca za przedmiot świadczenie pracy nie może mieć mieszanego charakteru, łączącego elementy umowy o pracę i umowy cywilnoprawnej (Wyrok SN z dnia 23.01.2002 r., I PKN 786/00, OSNP 2004, nr 2, poz.23. Z. K., Rodzaje kontraktów menedżerskich, (...) 1999, nr 7, s. 12).

Nie można przy tym pominąć, że decydujące znaczenie w procesie rozróżniania charakteru stosunku prawnego łączącego strony ma sposób wykonywania umowy, a w szczególności realizowanie przez kontrahentów – nawet wbrew postanowieniom umownym – tych cech, które charakteryzują umowę o pracę (T. Romer, Prawo pracy. Komentarz, Warszawa 2000, s.101, postanowienie SN z dnia 13.11.2008 r., II UK 209/08, Lex nr 737398).

W konsekwencji dla oceny zobowiązania pracowniczego drugoplanowe znaczenie ma nazwa umowy oraz deklarowana w chwili jej zawarcia treść. Ważne jest, w jaki sposób strony kształtują więź prawną w trakcie jej trwania. Zważywszy, że ustawodawca nie zdecydował się na wskazanie dla stosunku pracy elementów przedmiotowo istotnych, zrozumiałe jest, że klasyfikacja doniosłości cech charakterystycznych zobowiązania pracowniczego jest problematyczna. Mimo to za prawidłowy należy uznać pogląd podkreślający konieczność występowania kierownictwa pracodawcy w stosunkach pracy. Więż tą cechuje praca pod kierownictwem, które stanowi element sine qua non każdego zatrudnienia pracowniczego. Formułując tą tezę nie można pomijać, że kierownictwo pracodawcy w procesie rozróżniania reżimów umownych ma niewątpliwie pierwszoplanowe znaczenie. Jest tak dlatego, że nie występuje ono przy umowach cywilnoprawnych. Słuszne jest zatem stanowisko, zgodnie z którym kierownictwo pracodawcy jest jedyną cechą rzeczywiście odróżniającą stosunek pracy od umów cywilnoprawnych (Z. Hajn, glosa do wyroku SN z dnia 16.12.1998 r., II UKN 394/98, OSP 2000, nr 12, poz. 177).

Zdaniem Sądu Okręgowego nie ma wątpliwości, że umowa o pracę sporządzona przez wnioskodawczynię i płatnika składek miała charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. Wnioskodawczyni nie wykazała, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w ramach podporządkowania pracowniczego.

Zasadniczo bezspornym pozostaje, że pomiędzy pracodawcą a wnioskodawczynią nie istniał żaden stosunek podporządkowania. Wnioskodawczyni nie była związana poleceniami przełożonego, ani zobowiązana do świadczenia pracy w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę. Nie była rozliczana z godzin pracy.

Dla płatnika istotny był rezultat czynności wnioskodawczyni a nie proces starannego działania w procesie pracy.

Ubezpieczona nie wykazała, aby czynności wykonywane przez nią w spornym okresie były wykonywane w ramach stosunku pracy.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy należy stwierdzić, że strony zawierając umowę o pracę miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Umowa o pracę pomiędzy ubezpieczoną a płatnikiem składek ma zatem charakter pozorny, której zamiarem było jedynie umożliwienie wnioskodawczyni skorzystanie ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych w związku z macierzyństwem, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Należy też zwrócić uwagę, że nikt ani przed ani po zatrudnieniu wnioskodawczynie, po udaniu się jej na zwolnienie lekarskie nie został zatrudniony w takim charakterze, co podważa w ogóle konieczność utworzenia takiego stanowiska pracy.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawczynie od decyzji ZUS w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 102 k.p.c.

Zgodnie z treścią art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami.

Artykuł 102 k.p.c. jest przepisem wyjątkowym, wymagającym wystąpienia okoliczności szczególnych, jak np. dotyczących stanu majątkowego czy też sytuacji życiowej strony. Stanowi on swoistą „furtkę”, pozostawiając sądowi pewną swobodę w przyznawaniu zwrotu kosztów procesu, gdyby stosowanie zasady odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 k.p.c.) nie dało się pogodzić z zasadami słuszności.

Zastosowanie art. 102 k.p.c. nie wymaga odrębnego wniosku od strony przegrywającej i powinno być oceniane w całokształcie okoliczności konkretnego przypadku, które by uzasadniały odstępstwo od podstawowych zasad decydujących o rozstrzygnięciu w przedmiocie kosztów procesu. Do kręgu tych okoliczności należy zaliczyć zarówno fakty związane z samym przebiegiem procesu, jak i fakty leżące na zewnątrz procesu, zwłaszcza dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej zobowiązanego. Okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z uwzględnieniem zasad współżycia społecznego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 1974r. II CZ 223/73).

W ocenie Sądu, w niniejszej sprawie, zachodzą okoliczności dające podstawę do zastosowania art. 102 k.p.c. z uwagi na trudną sytuację płatnika składek oraz sytuację materialną ubezpieczonej. Wnioskodawczynie wraz z dzieckiem pozostaje na utrzymaniu męża, który otrzymuje wynagrodzenie w wysokości 5.000 zł. Z uposażenia męża ubezpieczonej pokrywane są wszystkie rachunki, w tym kredyt hipoteczny w wysokości 1.300 zł miesięcznie. Należy jednak zwrócić uwagę, że wnioskodawczynie zostanie pozbawiona świadczeń z ubezpieczenia chorobowego w związku z brakiem tytułu do ubezpieczenia.

Zaś jeśli chodzi o płatnika składek M. D. to jego firma, nie jest w najlepszej kondycji finansowej, od marca 2017 r. przynosi straty. Nadto Sąd uwzględnił fakt, że płatnik składek w końcowym etapie postępowania sądowego nie poparł odwołania wnioskodawczynie.

Mając powyższe na uwadze zdaniem Sądu, sytuacja życiowa i materialna, przemawia za zastosowaniem w stosunku do ubezpieczonej art. 102 k.p.c. i na jego podstawie Sąd w pkt 2 wyroku zasądził od D. B. i M. D. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. kwoty po 180 zł od każdego z nich tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu, przyjmując kwoty minimalne wynikające z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz.1804 z późn. zm.).